

Vergaderjaar 2017–2018

21 501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 1077

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 januari 2018

Met deze brief informeer ik u over de onderwerpen die naar verwachting geagendeerd zullen worden voor de Landbouw- en Visserijraad die 29 januari a.s. plaatsvindt in Brussel (CM1092/18). Tot op heden is er geen definitieve agenda beschikbaar.

Daarnaast geef ik u informatie over een Commissiemededeling over glyfosaat, in reactie op een burgerinitiatief dat de Europese Commissie om een verbod op glyfosaat vraagt. Verder informeer ik u over de uitkomst van de stemming van het Europees Parlement op 16 januari jl. over zijn positie inzake de Verordening Technische Maatregelen. Tot slot beschrijf ik de Nederlandse inzet en het ontwerp-onderhandelings-mandaat voor het vernieuwen van het visserijprotocol tussen de EU en het Koninkrijk Marokko.

Geagendeerde onderwerpen op de Raad

Werkprogramma van het voorzitterschap

Presentatie door het voorzitterschap

Het Bulgaarse voorzitterschap (januari tot en met juni 2018) zal het werkprogramma op het terrein van landbouw en visserij presenteren. Er is nog geen achtergronddocument beschikbaar. Wel is een voorlopige planning voor de komende Landbouw- en Visserijraden beschikbaar (doc. 15966/17).

Het Bulgaarse voorzitterschap zal naar verwachting de herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en het landbouwbudget in het volgende Meerjarige Financieel Kader (MFK) aanmerken als prioriteiten op landbouwgebied. Bulgarije heeft aangegeven ook aandacht te besteden aan de situatie op de landbouwmarkten, de internationale handel in landbouwproducten, diergezondheid (de rol van wilde dieren in ziekte-

beheer), dierenwelzijn tijdens transport en de 13^e sessie van het VN Bossenforum.

Het Bulgaarse voorzitterschap wil verder een algemene oriëntatie van de Raad afronden voor de verordening gedistilleerde dranken en starten met de triloogonderhandelingen met het Europees Parlement (Kamerstuk 22 112, nr. 2272). Daarnaast wil het voorzitterschap voortgang boeken met de bespreking van de verordeningen diergeneesmiddelen (Kamerstuk 22 112, nr. 1928) en gemedicineerd voer (Kamerstuk 22 112, nr. 1927) in de Raad en met het Europees Parlement. Het voorzitterschap wil op fytosanitair terrein het werk voortzetten op het gebied van de paraatheid voor de bestrijding van noodsituaties.

Tenslotte zal het Bulgaarse voorzitterschap zich op visserijbeleid onder andere richten op de meerjarenbeheerplannen voor de Westelijke Atlantische Oceaan en de Westelijke Middellandse Zee en op de trilogie met het Europees Parlement over de voorstellen verordening technische maatregelen en de verordening voor beheers-, instandhoudings- en beheersmaatregelen van toepassing in het Verdragsgebied van de South Pacific Regional Fisheries Management Organisation (SPRFMO).

Toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Informatie van de Europese Commissie en gedachtewisseling

Tijdens de Raad zal een eerste thematische gedachtewisseling plaatsvinden naar aanleiding van de op 29 november 2017 door de Europese Commissie gepubliceerde Mededeling over de hervorming van het GLB. Bulgarije is voornemens tijdens de Raden onder hun voorzitterschap een aantal thematische debatten te organiseren rond GLB-thema's.

Zoals de Kamer bekend, schetst de Mededeling op hoofdlijnen de beleidsopties die de Europese Commissie voor ogen staan voor het toekomstige GLB. Ik zal uw Kamer naar verwachting eind deze maand een appreciatie van de Mededeling toezenden in de vorm van het BNC-fiche. Wetgevingsvoorstellen voor het nieuwe GLB zal de Europese Commissie presenteren binnen enkele weken nadat de voorstellen voor het nieuwe MFK zullen worden gepubliceerd. Dat laatste wordt nu voorzien op 29 mei a.s.

Hoewel er nog geen achtergronddocument beschikbaar is, heeft het Bulgaarse voorzitterschap reeds te kennen gegeven welke thema's besproken zullen worden tijdens de gedachtewisseling tijdens de Raad in januari. Het gaat om de toegevoegde waarde van het GLB, de (financiële) middelen die voor het GLB beschikbaar zijn, de doelen van het GLB en het thema subsidiariteit. Op deze thema's zal ik de positie van het kabinet verwoorden, in lijn met het BNC-fiche. In algemene zin steunt het kabinet de keuze van de Europese Commissie dat het hervormde GLB, naast de bijdrage die het moet leveren aan de doelstellingen voor de landbouw voortvloeiend uit het Verdrag, ook moet bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke doelen en opgaven op het gebied van o.a. klimaat, milieu en biodiversiteit. Ook steunt het kabinet de inzet om in het toekomstige GLB meer ruimte te laten voor lidstaten bij de implementatie ervan. Wat betreft de financiering van het GLB zal ik aangeven dat Nederland op geen enkele wijze vooruit wil lopen op de presentatie van de voorstellen voor het nieuwe MFK. Budgettaire aspecten van het GLB zijn onderdeel van de besluitvorming over het MFK, die plaatsvindt in de Europese Raad. Ik zal deze positie dan ook in de Raad innemen en toelichten.

Marktsituatie

Informatie van de Europese Commissie

De Europese Commissie zal de Raad informeren over actuele ontwikkelingen op de landbouwmarkten. Er is nog geen achtergronddocument beschikbaar. Naar verwachting zal de Europese Commissie vooral ingaan op de situatie op de zuivel- en de suikemarkten.

De zuivelmarkt heeft zich in 2017 sterk hersteld, mede door verbetering van de afzetmarkten voor zuivelproducten en productiebeheersing. Ondanks een daling de afgelopen maanden liggen met name de boterprijzen nog steeds op een hoog niveau. Tegelijkertijd zet de daling door van de prijzen voor magere melkpoeder, dat bij boterproductie ontstaat. Naar verwachting zal er ook aandacht zijn voor de grote hoeveelheden magere melkpoeder in openbare opslag die boven de markt hangen. Deze voorraden zullen op enig moment moeten worden verkocht.

Het Europese quotasysteem voor suiker is afgelopen op 30 september 2017. Het Europese areaal suikerbieten is voor het lopende productie-seizoen 2017/2018 gestegen met ruim 17%, zoals aangegeven in de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad van 12 juni jl. (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1028).

In Nederland is het areaal met 23% toegenomen tot 86.100 hectare. De suikerproductie is in de EU met 23% gestegen, en in Nederland met 39%. Door deze groei wordt de EU een netto-exporteur van suiker.

Internationale handel in landbouwproducten

Informatie van de Europese Commissie

De Europese Commissie zal een presentatie geven over de stand van zaken van haar werkzaamheden op het gebied van internationale handel in landbouwproducten.

De Europese Commissie onderhandelt namens de EU-lidstaten met vele handelspartners over handelsakkoorden. Naar verwachting zal de Europese Commissie de Raad informeren over de onderhandelingen in de Wereldhandelsorganisatie en een aantal lopende onderhandelingen voor handelsakkoorden, waaronder met Mercosur en Mexico. Uw Kamer heeft op 30 november 2017 een overzicht ontvangen van deze onderhandelingen via de voortgangsrapportage handelsakkoorden (bijlage bij Kamerstuk 21 501-02, nr. 1806). Dit agendapunt komt regelmatig terug op de Raad. Een achtergronddocument is nog niet beschikbaar.

De Europese Commissie zoekt actief naar nieuwe markten en bestemmingen voor Europese landbouwproducten, net zoals de Nederlandse overheid zich inspant voor markttoegang, -uitbreiding en -behoud voor Nederlandse landbouwproducten. Internationale handel is van belang, onder andere voor economische efficiëntie in voedselproductie. Ik ben voorstander van ambitieuze en gebalanceerde handelsakkoorden die vasthouden aan de EU-normen ter bescherming van mens, dier, plant en milieu en die een gelijk speelveld bevorderen.

Diversen: Situatie op de suikermarkt

Informatie van de Poolse delegatie

Polen zal naar verwachting aandacht vragen voor de situatie op de suikermarkt sinds het afschaffen van de suikerquota. Door het vervallen

van de suikerquota is de EU-suikerprijs ruim € 100 per ton gedaald en iets boven de wereldmarktprijs komen te liggen, in lijn met de verwachting. Tussen de lidstaten zijn er verschillen in productiekosten van suiker. Bij deze suikerprijs zijn er zorgen bij een aantal lidstaten of er wel kosten-dekkend kan worden geproduceerd.

Diversen: Situatie op de varkensvleesmarkt

Informatie van de Poolse delegatie

Op verzoek van Polen zal worden gesproken over de situatie op de varkensvleesmarkt. Polen zal naar verwachting zorgen uiten over de prijsdaling voor varkensvlees gedurende de laatste maanden en de Europese Commissie vragen hiertegen op te treden. De prijsdaling komt na een prijsverhoging in de eerste helft van 2017. De prijzen liggen momenteel net onder het prijsniveau van vorig jaar. De daling is enerzijds het gevolg van een normaal toenemend aanbod in het najaar (seizoensinvloed) maar anderzijds ook het gevolg van tegenvallende export naar derde landen. In 2017 is de Europese varkensveestapel sterk gegroeid ten opzichte van vorig jaar, met name in Polen. Er worden voor 2018 meer slachtingen verwacht. De Europese Commissie verwacht dat de prijzen verder onder druk komen te staan door een toename van de productie in 2018.

De export van varkensvlees is belangrijk voor de Nederlandse varkenssector. Het kabinet vindt het van belang dat naast de inzet die Nederland zelf pleegt, ook de Europese Commissie zich inzet om nieuwe markten buiten de Europese Unie te openen voor varkensvlees en om handelsbelemmeringen tegen de import van Europees varkensvlees tegen te gaan.

Diversen: Conclusies van de ministeriële conferentie over Xylella fastidiosa gehouden op 30 november en 1 december 2017 in Parijs

Informatie van de Franse delegatie

De Franse delegatie zal de Raad informeren over de uitkomsten van een ministeriële conferentie over de plantenziekte Xylella fastidiosa die plaatsvond op 30 november en 1 december 2017 in Parijs. Deze conferentie was georganiseerd door Frankrijk en de Europese Commissie. Er is nog geen achtergronddocument voor dit agendapunt beschikbaar, maar de conclusies van de conferentie zijn te vinden op de website van de Europese Commissie¹.

Xylella fastidiosa is een bacterieziekte die schadelijk is voor zogeheten waardplanten (ofwel planten die gevoelig zijn voor de betreffende plantenziekte) zoals olijfbomen, citrusbomen en druifplanten. Dit zijn economisch belangrijke teelten voor met name de zuidelijke lidstaten. Op de conferentie waren lidstaten aanwezig waar al een uitbraak van Xylella fastidiosa heeft plaatsgevonden en lidstaten die veel risico lopen met een uitbraak geconfronteerd te worden. In de conclusies van de conferentie wordt onder meer de noodzaak benadrukt tot intensievere samenwerking tussen de betrokken lidstaten, het regelmatig actualiseren van maatregelen en methoden, het optimaliseren van bestrijdingsmaatregelen en van het nemen van voldoende maatregelen ter voorkoming van nieuwe besmettingen.

Gezien de grote gevolgen die de ziekte met zich meebrengt verwelkom ik de aandacht voor dit onderwerp.

¹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/ph_biosec_legis_emer_m easu_xylella_key_conclusions_paris_en.pdf

Tijdens de Landbouw- en Visserijraad staat een ministerlunch gepland over een mogelijke op EU-niveau gecoördineerde aanpak voor de verkiezing van de volgende directeur generaal (DG) voor de Voedsel- en Landbouworganisatie (Food and Agriculture Organization, FAO) tijdens de 41ste FAO Conference in 2019. De huidige DG FAO, José Graziano da Silva uit Brazilië, heeft dan zijn tweede termijn (2015–2019) afgerond en kan niet meer worden herkozen.

Commissiemededeling glyfosaat

In vervolg op mijn recente brief over de goedkeuring van de werkzame stof glyfosaat (Kamerstuk 27 858, nr. 415) wil ik u informeren over een mededeling van de Europese Commissie die op 22 december jl. is gepubliceerd². Het betreft een officiële reactie van de Europese Commissie op het Europese burgerinitiatief «verbied glyfosaat en bescherm mens en milieu tegen giftige pesticiden», dat door ruim één miljoen burgers is gesteund. De Europese Commissie zegt in haar reactie meer openheid toe over wetenschappelijke studies en ruwe data waar goedkeuringsbesluiten voor werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen op zijn gebaseerd. Hiertoe kondigt de Europese Commissie aan voor mei 2018 een wetsvoorstel te presenteren. De Europese Commissie schrijft verder op dit moment geen wetenschappelijke en juridische basis te zien voor een verbod op glyfosaat. Daarnaast zet de Europese Commissie onverminderd de evaluatie door van het Europese beoordelings- en toelatingssysteem voor gewasbeschermingsmiddelen in 2018.

Ik ben blij met de toezegging van meer transparantie in het Europese beoordelingstraject van werkzame stoffen, of het nu gaat om laagrisico-stoffen of een stof als glyfosaat. Dit sluit aan bij mijn inzet. Ik verwacht dat deze transparantie zal bijdragen aan een sterker vertrouwen in de kwaliteit en onafhankelijkheid van de Europese beoordeling van alle werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen. Over genoemd wetsvoorstel zal ik u schriftelijk informeren, zodra dit beschikbaar is. Zoals u weet is mijn inzet ook gericht op een verdere verduurzaming van gewasbescherming. Het toepassen van geïntegreerde gewasbescherming met het uitgangspunt om ziekten, plagen en onkruiden te voorkomen is een essentieel onderdeel. Daarnaast is een adequaat maar duurzaam pakket gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk, met minder risico's dan nu.

Stemming Europees Parlement over Verordening Technische Maatregelen

Zoals uw Kamer ongetwijfeld heeft gehoord, heeft het Europees Parlement op 16 januari jl. in Straatsburg gestemd over zijn positie met betrekking tot de Verordening Technische Maatregelen – waar voorwaarden ten aanzien van pulsvisserij een onderdeel van zijn. Een grote meerderheid van het Europees Parlement heeft gestemd voor inzet op een algeheel verbod op pulsvisserij. Dit is een zeer teleurstellende uitkomst. Het lijkt erop dat onjuiste beeldvorming heeft gewonnen van feiten en resultaten van onafhankelijk onderzoek. Ik verzet mij fel tegen een verbod en blijf de komende periode de belangen van de Nederlandse puls vloot verdedigen. Met de visserijsector beraad ik me op vervolgstappen. De positie van het Europees Parlement is niet allesbepalend, dit loopt mee in de verdere onderhandelingen tussen het Europees

² https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_glyphosate_eci_final.pdf

Parlement, de Commissie en de Raad. Nederland blijft van oordeel dat pulsvisserij een belangrijke innovatie is die vissers in staat stelt selectiever te vissen, brandstof te besparen en schade aan de zeebodem en ongewenste bijvangsten te verminderen. Wetenschappelijk onderzoek laat deze voordelen goed zien.

Ontwerponderhandelingsmandaat voor een visserijprotocol tussen de EU en het Koninkrijk Marokko

De Europese Commissie heeft een ontwerp-onderhandelingsmandaat voorgelegd aan de Raad voor het vernieuwen van het visserijprotocol tussen de Europese Unie en het Koninkrijk Marokko. Het huidige protocol verstrijkt op 14 juli 2018. De EU-visserijpartnerschap met het Koninkrijk Marokko voorziet in vangstmogelijkheden voor pelagische, demersale en sterk migrerende soorten. Op basis van het huidige protocol kan Marokko, evenals bij voorgaande visserijprotocollen van de Europese Unie met Marokko, ook vergunningen uitreiken voor visserij in de wateren van de Westelijke Sahara, waar Marokko feitelijk gezag uitoefent. Het huidige protocol stelt 120 vaartuigen uit elf EU-lidstaten in staat om voor financiële tegenprestatie van 30 miljoen per jaar in de betreffende gebieden te vissen. Nederlandse vaartuigen vissen daar op sardine, sardinella, makreel en horsmakreel.

Het ontwerp-mandaat zet in op bevordering van duurzaamheid en het economisch potentieel van het protocol, en beoogt bij te dragen aan strikte naleving van het internationaal recht. Daarbij zal de Europese Commissie zich baseren op de best beschikbare wetenschappelijke adviezen en de beheermaatregelen van de Regionale Visserij Organisaties zoals ICCAT. De Commissie streeft ernaar geschikte mechanismen op te nemen om te waarborgen dat het protocol voordelen oplevert voor de bevolking van het niet-zelfbesturend gebied van de Westelijke Sahara. Daarnaast streeft de Commissie er naar een clause in het protocol op te nemen over de gevolgen van schendingen van mensenrechten en van democratische beginselen.

Nederland is voorstander van vernieuwing van het protocol. Nederland zal zich ervoor inzetten dat de uitkomst van de onderhandelingen tussen de EU en Marokko volledig in lijn zal zijn met het internationaal recht en in lijn met jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten